

บทที่ 2

ผลงานวิจัยและงานเขียนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ความสำเร็จในอาชีพเกษตรกรรมของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยสำคัญด้านเศรษฐกิจและสังคมของลูกค้าสินเชื่อด้านเกษตรกรรายคนที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในอาชีพเกษตรกรรม

การวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาและรวบรวมผลงานวิจัย และงานเขียนที่เกี่ยวข้องมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษา และกำหนดสมมุติฐานซึ่งพอจะนำมาประมวลได้ดังนี้

1. สินเชื่อเพื่อการเกษตร
2. เครื่องมือชีวิตคุณภาพชีวิต
3. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สินเชื่อเพื่อการเกษตร

1. ความหมาย

ความหมายของคำว่า “สินเชื่อทางเกษตร”

กลุ่มพัฒนาสินเชื่อการเกษตรแห่งประเทศไทย (2523 : 12 - 16) อ้างโดยจันทร์ศรี (2536) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง “การให้กู้ยืมและเครดิตแก่เกษตรกรผู้ประกอบการกสิกรรม การประมง การเลี้ยงสัตว์ โดยกำหนดให้ผู้ที่จะได้รับสินเชื่อคือเกษตรกรทั้งที่เป็นเอกชนและนิติบุคคล กลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์ที่มีสมาชิกทั้งหมดเป็นเกษตรกร”

2. ปัญหาและอุปสรรคการประกอบอาชีพการเกษตร

ทีมงานสำนักงาน กบส. (2538 : 86) สรุปถึงปัญหาและอุปสรรคการประกอบอาชีพการเกษตรไว้ ดังนี้

1. การประกอบอาชีพการเกษตรของเกษตรกร ยังขาดความรู้ขั้นพื้นฐานจนไม่สามารถนำความรู้และวิทยาการสมัยใหม่มาใช้ในการเกษตรและในชีวิตประจำวัน
2. ขาดแคลนระบบชลประทานเพื่อนำน้ำมาใช้ในการเกษตรและชีวิตประจำวัน
3. ผลผลิตมีราคาไม่แน่นอน

4. เกษตรกรยังต้องเผชิญกับภัยธรรมชาติ และปัญหาหนี้ในระบบกับนายทุนท้องถิ่น

5. ต้นทุนการผลิตทางการเกษตรนับวันจะมีปริมาณสูงขึ้น โดยเฉพาะต้นทุนที่เป็นเงินสด เพราะต้องจ้างแรงงาน ต้องซื้อปัจจัยการผลิต ทั้งนี้เนื่องจากความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ทำให้เกษตรกรมีรายจ่ายเพิ่ม ผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรง คือ เกษตรกรรายย่อยที่ยากจน เพราะเกษตรกรกลุ่มที่จะขาดแคลนทุนทรัพย์และค้อยโอกาสที่จะได้รับบริการสินเชื่อจากสถาบันการเงินในระบบ ซึ่งแหล่งเงินกู้ในระบบจะมีค่าใช้จ่ายสูงเป็นผลให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้นตามไปด้วย

6. เกษตรกรได้ใช้สินเชื่อในการบริโภคมากกว่าใช้เพื่อผลิตในครัวเรือน

7. ข้อจำกัดในด้านการให้บริการของสถาบันการเงิน (ช.ก.ส.) สามารถให้สินเชื่อได้เฉพาะหรือเกี่ยวเนื่องกับการเกษตรเท่านั้น ส่วนด้านที่จะส่งเสริมการลงทุนนอกภาคเกษตรเพื่อก่อรายได้ให้ครอบครัว ช.ก.ส. ไม่สามารถให้สินเชื่อได้ การกั๊ยืมเงินของเกษตรกรส่วนใหญ่ จึงเป็นหนี้ในระบบทำให้ต้องรับภาระอัตราดอกเบี้ยสูง

3. ความต้องการเงินทุนและการใช้ประโยชน์จากเงินทุน

นักวิชาการอีกหลายท่านได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการเงินทุนและการใช้ประโยชน์จากเงินทุน

ความต้องการทุนและสินเชื่อของเกษตรกรมีสาเหตุต่างกัน แต่ยังเป็นสิ่งจำเป็นแก่การพัฒนาตัวเกษตรกรเองโดยตรง และโดยทางอ้อมแก่ประเทศ

นคร (2534 : 8) กล่าวความต้องการทุนของเกษตรกรมีดังนี้

1. เกษตรกรส่วนใหญ่ยากจน ไม่มีทุนในการดำเนินการเพื่อลงทุน เพิ่มทุนผลผลิต
2. เกษตรกรต้องกู้ยืมเงินลงทุนเสียดอกเบี้ยสูง
3. บางปีขาดทุน เพราะภาวะฝนแล้ง ศัตรูพืชระบาด ผลผลิตได้น้อย

ศักดิ์ (2529 : 280) ให้ความสำคัญต่อการให้สินเชื่อแก่เกษตรกรว่า สินเชื่อการเกษตรนับว่าเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาการเกษตรของประเทศไทย ซึ่งกำลังพัฒนาอย่างมาก ทั้งนี้เพราะประเทศไทยมีเกษตรกรประมาณร้อยละ 70 และมีสินค้าเกษตรเป็นสินค้าออกที่สำคัญ

เพชร (2539 : 3-4) ให้ความเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาชนบทว่ามุ่งเน้นในสาระสำคัญเกี่ยวกับการเพิ่มทุนประสิทธิภาพ และการพัฒนากลุ่ม รวมทั้งกิจกรรมของกลุ่มให้มีความเข้มแข็ง มั่นคง ในด้านการเพิ่มรายได้ สนับสนุนเงินทุน เน้นการใช้ประโยชน์จากทุน

เดช (2539 : 2) ระบุว่า การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจจึงเป็นเรื่องของการเพิ่มและปรับปรุงปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ให้ดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งก็คือ การสะสมทุนด้วยการออมทรัพย์ และการลงทุน

Mosher (1966) อ้างโดยนำชัยและสุนิลา (2531 : 79) ได้ให้แนวทางการคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการเกษตรให้ประสบผลสำเร็จนั้นจะต้องประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

1. ตลาดสำหรับผลิตผลการเกษตร
2. เทคโนโลยีที่มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ
3. สามารถจัดหาเครื่องมือและปัจจัยการผลิตได้ในท้องถิ่น
4. มีแรงจูงใจในการผลิตสำหรับเกษตรกร
5. การคมนาคมสะดวก

ปัจจัยทั้ง 5 ประการนี้ Mosher ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญ (Essentials) ต่อการพัฒนา ส่วนปัจจัยอีก 5 ประการดังต่อไปนี้ ถือเป็นตัวเร่ง (Accelerators) ในการพัฒนา ซึ่งได้แก่

6. การศึกษาเพื่อการพัฒนา
7. สินเชื่อทางการเกษตร
8. การดำเนินงานเป็นกลุ่มร่วมกันของเกษตรกร
9. การปรับปรุงและขยายเนื้อที่เพาะปลูก
10. การวางแผนงานระดับชาติเพื่อการพัฒนา

นำชัย และสุนิลา (2531 : 85) ได้กล่าวเกี่ยวกับปัจจัยสินเชื่อเพื่อการเกษตร (Credit) ว่าเป็นตัวเร่งที่มีความสำคัญเช่นเดียวกันเพราะเกษตรกรส่วนใหญ่มักไม่มีการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ หรือวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตรได้อย่างเต็มที่ เพราะขาดเงินทุนในการประกอบการ เพื่อซื้อปัจจัยใหม่ๆ มาใช้ในการผลิต อีกทั้งแหล่งเงินทุนที่มีอยู่อย่างจำกัดก็มักจะเรียกเก็บดอกเบี้ยในอัตราที่สูง จึงเป็นเหตุให้เกษตรกรขาดเงินในการลงทุน ดังนั้น ถ้ารัฐสนับสนุนให้มีการบริการสินเชื่อเพื่อเกษตรกรที่มีการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพและลดอัตราดอกเบี้ยให้ต่ำลง นับว่าจะเป็นตัวเร่งที่สำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาการเกษตรให้ก้าวหน้า

พงษ์ศักดิ์ (2539 : 65-66) ได้กล่าวถึงสินเชื่อเพื่อการเกษตรที่มีผลต่อการพัฒนาการเกษตรไว้ว่า จะทำอย่างไร การส่งเสริมการเกษตรจึงจะบรรลุผล การบรรลุผลหรือประสบผลสำเร็จนั้นวัดกันได้ที่จุดไหน สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้ในโครงการหนึ่ง ๆ ในระดับไมโคร หรือต้องสำเร็จตามเป้าหมายโดยส่วนรวมของระดับเมโครด้วย และความสำเร็จนั้นจะเอามาตรการอะไรวัดว่าจะเพิ่มเท่าไรจึงจะเรียกว่าสำเร็จ เพราะเป็นเป้าหมายของโครงการ บางโครงการตั้งไว้

ต่ำ บางโครงการตั้งไว้สูง แต่ที่แน่นอนที่สุดผลที่ได้ออกมา นั้น เกษตรกรต้องเป็นผู้ได้รับ คือ การกินคืออยู่ที่ระยะเวลาอันควร

4. แหล่งของสินเชื่อการเกษตร

นคร อุคม และประเสริฐ (2534 : 128) ได้กล่าวถึงแหล่งสินเชื่อการเกษตรไว้ ดังนี้

1. สหกรณ์การเกษตร
2. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
3. ธนาคารพาณิชย์
4. ธนาคารแห่งประเทศไทย ให้ธนาคารพาณิชย์กู้ไปให้เกษตรกรกู้อีกต่อหนึ่ง

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2535 : 41) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับแหล่งสินเชื่อเพื่อการเกษตรว่าแหล่งเงินกู้ของเกษตรกรได้มาจากทั้งสถาบันการเงิน เช่น ธนาคารพาณิชย์ ธ.ก.ส. และสหกรณ์ และจากนอกสถาบันการเงิน (ญาติ พ่อค้า เพื่อน) ในปี 2518 รัฐบาลเริ่มมีนโยบายบังคับให้ธนาคารพาณิชย์ให้สินเชื่อแก่ภาคเกษตร ทำให้สัดส่วนการกู้เงินจากสถาบันการเงินกับนอกสถาบันการเงินของเกษตรกรเปลี่ยนแปลงไปและมีแนวโน้มกู้ยืมจากนอกสถาบันการเงินลดลง สำหรับอัตราดอกเบี้ยนั้น พบว่า อัตราดอกเบี้ยจากสถาบันการเงินไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลงคือประมาณร้อยละ 12 ต่อปี แต่อัตราดอกเบี้ยนอกสถาบันการเงินมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาและมีแนวโน้มสูงขึ้นกว่าแต่ก่อน

5. รูปแบบการให้บริการสินเชื่อ

สุกต์ (2538 : 9) กล่าวถึง รูปแบบการให้บริการสินเชื่อ ธ.ก.ส. แก่ลูกค้าว่า การให้บริการสินเชื่อของ ธ.ก.ส. แก่ลูกค้าได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ รูปแบบของลูกค้ารายบุคคลและสถาบันเกษตรกรที่ทางรัฐบาลจัดตั้งขึ้นในการดำเนินงานของธนาคารจะเน้นไปที่การให้บริการสินเชื่อ ทางด้านลูกค้ารายบุคคลเป็นหลัก ทั้งนี้ อัมมาร์ (2523 : 52-59) ได้วิเคราะห์ให้เหตุผลไว้ว่า เนื่องจากการจัดตั้งของกลุ่มสมาชิกลูกค้า ซึ่งมีขนาดเล็กกว่าสถาบันการเกษตร คือ 15-20 ราย และต้องอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ชุมชนเดียวกัน ทำให้ลดความเสี่ยงในเรื่องของการติดตามเร่งรัดหนี้ประหยัดต้นทุน ก่อระเบียบวินัย และสามารถให้สมาชิกกลุ่ม ซึ่งมีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งกันและกันช่วยสอดส่องดูแลกัน และตรวจสอบการใช้เงินกู้

เอกสารเผยแพร่ ธ.ก.ส. (ม.ป.ป. : 10) กล่าวเกี่ยวกับการดำเนินงานเกี่ยวกับสินเชื่อของ ธ.ก.ส. ไว้ดังนี้

การให้สินเชื่อแก่เกษตรกรรายคน

การให้สินเชื่อแก่เกษตรกรรายคน หมายถึง ให้เงินกู้แก่เกษตรกรรายคนโดยตรง ซึ่งเกษตรกรผู้จะกู้เงินจาก ธ.ก.ส. ได้ จะต้องเป็นลูกค้ำของ ธ.ก.ส. โดยการขอขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้ำประจำสาขา ทั้งนี้เกษตรกรไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมใด ๆ ในการขอขึ้นทะเบียน เพียงแต่ไปแจ้งตามประสงค์ต่อพนักงานสินเชื่อของ ธ.ก.ส. ที่สาขาหรือหน่วยอำเภอ ซึ่งตั้งอยู่ในท้องที่ที่เกษตรกรผู้นั้นมีถิ่นที่อยู่ พนักงานสินเชื่อของ ธ.ก.ส. จะเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือและแนะนำวิธีการต่าง ๆ ในการเข้าเป็นลูกค้ำทุกประการ

กลุ่มลูกค้ำ หมายถึง กลุ่มของเกษตรกรผู้ซึ่งได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้ำของ ธ.ก.ส. ซึ่งตั้งบ้านเรือนอยู่ใกล้เคียงกัน รู้จักคุ้นเคยกัน และรู้งานการเกษตรของกันและกันเป็นอย่างดี โดยกลุ่มลูกค้ำกลุ่มหนึ่ง ๆ จะต้องมีเกษตรกรจำนวนตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป สมัคใจเข้าร่วมกลุ่มกัน ซึ่งมีความประสงค์จะกู้เงินจาก ธ.ก.ส. เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายและค่าลงทุนในการประกอบอาชีพการเกษตร โดยใช้หลักประกันรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมกัน และหรือค้ำประกันซึ่งกันและกันในแต่ละกลุ่มลูกค้ำจะคัดเลือกลูกค้ำคนใดคนหนึ่งเป็นหัวหน้ากลุ่มลูกค้ำ ธ.ก.ส. ซึ่งจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในกิจการของ ธ.ก.ส. ยินยอมเสียสละเวลาและอุทิศตน เพื่อเป็นผู้ประสานงานระหว่าง ธ.ก.ส. และเกษตรกรลูกค้ำ

คุณสมบัติของผู้ที่จะเข้าเป็นลูกค้ำ

เกษตรกรผู้ที่จะขอขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้ำของ ธ.ก.ส. จะต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1. มีสัญชาติไทย
2. มีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปี
3. เป็นเกษตรกรตามข้อบังคับของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
4. มีความชำนาญหรือได้รับการฝึกอบรมในการเกษตรมาแล้วพอสมควร
5. มีถิ่นที่อยู่และประกอบอาชีพการเกษตรส่วนใหญ่ในท้องที่ดำเนินงานของสาขา ซึ่งตนขอขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้ำประจำมาแล้ว เป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 1 ปี
6. เป็นผู้ก่อให้เกิดผลดีผลการเกษตรเพื่อขายในปีหนึ่ง ๆ เป็นมูลค่าพอสมควรหรือมีลูกทางจะปรับปรุงการเกษตรให้มีรายได้เพียงพอที่จะชำระหนี้ได้
7. เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต ขยันขันแข็งในการประกอบอาชีพ มีชื่อเสียงดี และรู้จักประหยัด
8. ไม่เป็นบุคคลวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
9. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย หรือเป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว

10. ไม่เคยถูกให้ออกจากการเป็นลูกค้าประจำสาขา และปัจจุบันไม่ได้เป็นผู้กู้เงินของ สหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกร หรือสถาบันใด ๆ ที่ดำเนินธุรกิจทางด้านสินเชื่อเพื่อการเกษตร

ประเภทของเงินกู้

ธ.ก.ส. แบ่งประเภทเงินกู้ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เงินกู้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานการเกษตร ได้แก่เงินกู้เพื่อเป็นค่าเมล็ดพันธุ์ พืช ปุ๋ย ยาป้องกันกำจัดศัตรูพืชหรือสัตว์ อาหารสัตว์ วัสดุการเกษตรอย่างอื่น ค่าเครื่องมือการเกษตร ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ในการเกษตร ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าซื้อปุ๋ยสัตว์หรือสัตว์ปีกหรือสัตว์น้ำเพื่อเลี้ยงขาย ค่าจ้างเกี่ยวกับการเกษตร ค่าใช้จ่ายในการเตรียมเพื่อขายแปรรูปผลิตผลการเกษตรเพื่อขาย ค่าเช่าเกี่ยวกับการเกษตรเฉพาะที่ต้องชำระด้วยเงินสด ค่าภาษีอากรเกี่ยวกับการเกษตร ค่าบริการต่าง ๆ เกี่ยวกับการเกษตร และค่าใช้จ่ายของครัวเรือนตามที่จำเป็น ซึ่งรวมถึงค่าใช้จ่ายในการจัดทำบัตรสุขภาพของกระทรวงสาธารณสุขด้วย เป็นต้น

เงินกู้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานการเกษตร สำหรับฤดูกาลผลิตหนึ่ง ๆ อาจเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “เงินกู้ระยะสั้น” แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1.1 เงินกู้ระยะสั้นเพื่อผลิตผลหลัก ได้แก่ เงินกู้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานการเกษตรอย่างเดียวหรือหลายอย่าง ซึ่งลูกค้าในกลุ่มลูกค้าเดียวกันทุกคน หรือเป็นส่วนใหญ่ทำการผลิตโดยลงมือทำการเพาะปลูก เก็บเกี่ยว และขายในเวลาใกล้เคียงกัน และสามารถชำระคืนเงินกู้ให้เสร็จสิ้นในเวลาเดียวกันได้

1.2 เงินกู้เครดิตเงินสด เป็นเงินกู้ระยะสั้นเพื่อการผลิตอย่างหนึ่ง ซึ่งอำนวยความสะดวกให้แก่เกษตรกรลูกค้าเป็นอย่างมาก เพราะทำสัญญากู้เป็นเครดิตเงินสดไว้เพียงครั้งเดียวเกษตรกรสามารถเบิกรับเงินกู้ได้หลายครั้งภายในวงเงินกู้ที่กำหนด และภายในระยะเวลาแห่งสัญญาเงินกู้

2. เงินกู้เพื่อการลงทุนในทรัพย์สินการเกษตร แบ่งตามระยะเวลาการชำระคืนเงินกู้เสร็จสิ้นได้ 2 ประเภท คือ

2.1 เงินกู้ระยะปานกลาง เป็นเงินกู้เพื่อการลงทุนในทรัพย์สินการเกษตรซึ่งมีอายุใช้งานได้เกินกว่า 1 ปี เช่น เงินกู้เพื่อการบุกเบิกที่ดินเพื่อใช้ทำการเกษตรสร้างหรือปรับปรุงแหล่งน้ำ ซื้อเครื่องจักรกลการเกษตรลงทุนในการเลี้ยงปศุสัตว์ เป็นต้น

2.2 เงินกู้ระยะยาวเพื่อการเกษตร เป็นเงินกู้เพื่อเป็นค่าลงทุนในสินทรัพย์ประจำทางการเกษตรหรือเพื่อปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงหรือวางรูปแบบการผลิตขึ้นใหม่ ซึ่งมีการลงทุนและต้องใช้เวลาานาน จึงจะได้รับผลตอบแทนคุ้มค่าเงินลงทุน

3. เงินกู้เพื่อรอกการขายผลิตผลการเกษตร ได้แก่เงินกู้ซึ่งผู้กู้ใช้ผลิตผลการเกษตรเป็นประกันการชำระคืนตัวเงินกู้ มีวัตถุประสงค์การกู้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในระหว่างรอกการขาย เพื่อให้เกษตรกรสามารถเก็บผลิตผลไว้รอราคาได้โดยไม่จำเป็นต้องขายในช่วงที่ผลิตผลออกสู่ตลาดเป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นช่วงที่ราคาต่ำ

4. เงินกู้เพื่อชำระหนี้สินหรือไถ่ถอน หรือรับโอนคืนที่ดินการเกษตร แบ่งได้เป็น 5 ประเภท คือ

4.1 เงินกู้ระยะปานกลาง ได้แก่ เงินกู้เพื่อชำระหนี้สินเดิมเกี่ยวกับการเกษตร ก่อนเป็นลูกค้านาคาร

4.2 เงินกู้ระยะปานกลางพิเศษ ประเภท 1 ได้แก่ เงินกู้ซึ่งลูกค้านี้ได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรงเนื่องจากภัยธรรมชาติหรือภัยพิบัติ ของกู้เพื่อชำระหนี้สินที่มีอยู่เดิมแก่ ธ.ก.ส. หรือบุคคลภายนอกอันเนื่องมาจากภัยธรรมชาติและภัยพิบัติ และเพื่อปรับปรุงการประกอบการเกษตรของตนในทางที่จะได้ผลดีขึ้น

ภัยธรรมชาติ หมายถึง ภัยอันเกิดจากการแปรปรวนของธรรมชาติ จนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายต่อการผลิตอย่างร้ายแรง เช่น ฝนแล้ง น้ำท่วม พายุลูกเห็บ ศัตรูและโรคพืชระบาด เป็นต้น

ภัยพิบัติ หมายถึง ภัยที่ไม่สามารถป้องกันได้ ส่วนไฟไหม้ โจรผู้ร้ายจี้ปล้น หรือมีผู้ทำร้ายลูกค้านี้หรือคนในครัวเรือนผู้กู้จนเป็นเหตุให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลเป็นจำนวนมาก

4.3 เงินกู้ระยะปานกลางพิเศษ ประเภท 2 ได้แก่ เงินกู้ที่ลูกค้านี้หนึ่งหรือหลายคนของกู้เพื่อชำระหนี้ให้แก่ ธ.ก.ส. แทนผู้กู้เดิมซึ่งตาย วิกลจริตไปเสียจากภูมิลำเนาเดิมหรือถิ่นที่อยู่ และไม่มีใครรู้แน่ว่าเป็นตายร้ายดีอย่างไร หรือมีเหตุอื่น ๆ ที่ทำให้ไม่สามารถประกอบอาชีพได้

4.4 เงินกู้ระยะยาวเพื่อชำระหนี้สินเดิม ได้แก่ เงินกู้เพื่อชำระหนี้สินเดิมและหรือเพื่อไถ่ถอนหรือรับโอนคืนที่ดินการเกษตรซึ่งเดิมเป็นของตนเอง หรือเป็นของบิดาหรือมารดาของตน ตลอดเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินการเกษตรในฤดูแรก การลงทุนในสินทรัพย์การเกษตรที่จำเป็น และค่าใช้จ่ายอันจำเป็นเกี่ยวกับการจัดจ้างของสหกรณ์หรือสหกรณ์ไปด้วย

4.5 เงินกู้ระยะยาวพิเศษ ได้แก่ เงินกู้ซึ่งลูกค้านี้หนึ่งหรือหลายคนของกู้จาก ธ.ก.ส. เพื่อชำระหนี้เงินกู้ให้แก่ ธ.ก.ส. แทนผู้กู้เดิมซึ่งตาย หรือมีเหตุอื่นที่ทำให้มีอาจดำเนินการตามโครงการหรือแผนงานได้

5. เงินกู้เพื่อประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร แบ่งตามลักษณะความจำเป็นในการใช้เงินกู้และระยะเวลาการชำระคืนเงินกู้เสร็จสิ้นได้ 2 ประเภทคือ

5.1 เงินกู้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับดำเนินงานในการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร ได้แก่ เงินกู้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการซื้อหรือจัดหาวัตถุดิบต่าง ๆ อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการผลิตหรือบริการการเกษตร ค่าซ่อมแซม ค่าจ้างแรงงาน ค่าขนส่ง ค่าเชื้อเพลิง ค่าใช้จ่ายในการเตรียมเพื่อขายหรือจัดจำหน่าย ค่าเช่าต่าง ๆ ค่าภาษีอากร ค่าบริการต่างๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานในการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตรเป็นต้น ทั้งนี้เพื่อนำมาผลิตสินค้าสำเร็จรูป กึ่งสำเร็จรูป ปัจจัยการผลิตทางการเกษตรเพื่อจำหน่ายหรือให้บริการด้านการเกษตร

5.2 เงินกู้เพื่อเป็นค่าลงทุนในสินทรัพย์สำหรับใช้ในการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร ได้แก่ เงินกู้เพื่อลงทุนจัดหาสินทรัพย์ประจำ เครื่องจักรกล อุปกรณ์ต่าง ๆ สำหรับการผลิตหรือแปรรูป หรือเตรียมการผลิตและจำหน่าย หรือการบริการด้านปัจจัยการผลิตทางการเกษตร รวมทั้งการปรับปรุงสินทรัพย์ประจำเครื่องจักรกล อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้สำหรับประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตรเป็นต้น

หลักประกันเงินกู้

การให้เงินกู้ตามประเภทดังกล่าวข้างต้น จะต้องเป็นหลักประกันเงินกู้ใดๆอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

1. ลูกค้ำในกลุ่มเดียวกันผูกพันตนรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมกัน ค้ำประกันการชำระหนี้ต่อ ธ.ก.ส.
2. มีลูกค้ำประจำสาขา หรือบุคคลอื่น ซึ่ง ธ.ก.ส. พิจารณาเห็นสมควรเป็นผู้ค้ำประกันอย่างน้อย 2 คน
3. มีอสังหาริมทรัพย์ที่ไม่ได้จำนองต่อเจ้าหนี้อื่นจำนองเป็นประกัน โดยอสังหาริมทรัพย์นั้นจะต้องมีราคาประเมินไม่น้อยกว่าสองเท่าของจำนวนเงินกู้
4. มีหลักทรัพย์รัฐบาลไทย หรือเงินฝากใน ธ.ก.ส. เป็นประกัน

การตรวจสอบและการแนะนำการใช้เงินกู้

การให้สินเชื่อของ ธ.ก.ส. เป็นการให้เงินกู้แบบกำกับและแนะนำ (Supervised Credit) ทั้งนี้เพื่อช่วยลูกค้ำนำเงินกู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่โดยพนักงาน ธ.ก.ส. จะออกไปตรวจสอบควบคุมการใช้เงินกู้ของลูกค้ำให้เป็นไปตามแผนงานในกรณีที่ลูกค้ำดำเนินการเกษตรแล้วมีปัญหาอุปสรรคพนักงาน ธ.ก.ส. ก็ให้คำแนะนำแก้ไขต่อไป

การชำระหนี้เงินกู้

ทุกครั้งที่ถูกค้าผู้กู้ขายผลิตภัณฑ์ ควรจะแบ่งเงินที่ได้มาชำระหนี้เงินกู้บ้าง แม้จะยังไม่ถึงกำหนดชำระหนี้ก็ตาม ทั้งนี้ เพื่อจะได้ลดจำนวนดอกเบี้ยลง

ในการชำระหนี้ ผู้กู้ต้องนำเงินมาชำระหนี้ที่สำนักงานสาขาของ ธ.ก.ส. โดยตรงหรือถ้าหากที่หน่วย ธ.ก.ส.ประจำอำเภอ นั้นให้บริการรับชำระหนี้ทางไปรษณีย์หรือผ่านสาขาของธนาคารพาณิชย์ ลูกค้าผู้กู้ก็สามารถส่งเงินด้วยวิธีดังกล่าวได้ โดยติดต่อกับพนักงานสินเชื่อประจำหน่วยอำเภอ นั้น

การผ่อนเวลาชำระหนี้และการผิดชำระเงินรายงวด

ลูกค้าที่กู้เงินจาก ธ.ก.ส. ไปแล้ว ไม่ว่าจะเป็เงินกู้ประเภทใด เมื่อประสบภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติอย่างร้ายแรง หรือมีเหตุจำเป็นอื่นๆ จนไม่อาจชำระหนี้คืนได้ตามกำหนด จะต้องรีบแจ้งให้ ธ.ก.ส. ทราบเพื่อพนักงานสินเชื่อจะได้ออกไปตรวจสอบว่าได้เกิดเหตุตามที่ลูกค้าแจ้งไว้หรือไม่ หากเห็นว่าเป็นเหตุจำเป็นสุดวิสัยจริง ๆ ธ.ก.ส. จะผ่อนเวลาการชำระหนี้ให้ โดยการผ่านเวลาราวหนึ่งๆ จะไม่เกิน 12 เดือน ผ่อนได้ไม่เกิน 3 คราว สำหรับเงินกู้ระยะสั้นหรือเงินกู้ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อนำไปลงทุนเป็นค่าใช้จ่ายในการผลิตการเกษตร แต่สำหรับเงินกู้ระยะยาวจะผ่อนเวลาการชำระหนี้ให้ไม่เกิน 5 คราว

สำหรับเงินกู้ระยะปานกลางหรือระยะยาว ซึ่งจะต้องชำระเป็นงวด ๆ ถ้าหากมีเหตุผลจำเป็นไม่สามารถชำระคืนได้ตามงวดที่กำหนด ธ.ก.ส. อาจจะอนุมัติให้ผิดชำระเงินรายงวดไปชำระในงวดถัดไปก็ได้

7. ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการสินเชื่อของลูกค้ารายบุคคล

ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการสินเชื่อลูกค้ารายบุคคล ประกอบด้วยปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม

7.1 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

7.1.1 ขนาดของพื้นที่ทำการเกษตร ขนาดจะเป็นตัวกำหนดจำนวนหนี้สินของโรจน์ (2533 : 20) กล่าวไว้ว่า ขนาดของฟาร์มเป็นตัวกำหนดจำนวนหนี้สินมากขึ้นเท่าไร จำนวนหนี้สินก็จะเพิ่มตาม ฉะนั้นขนาดของพื้นที่ทำกินทางเกษตรจะเป็นตัวแปร และจะมีผลกระทบต่อการจัดหาหนี้สิน

7.1.2 พื้นที่ถือครองตามกฎหมาย ที่ดินที่มีหลักฐานหรือเอกสารสิทธิ์ เช่น โฉนด จะมีความพร้อมในการลงทุนเกี่ยวกับปัจจัยการผลิต เพื่อเพิ่มศักยภาพในการผลิต แต่ต้องมี

ขนาดใหญ่พอสมควรเพราะ วิทยา และประดิษฐ์ (2536 : 24,28) ซึ่งให้เห็นว่ายิ่งเกษตรกรมีที่ดินถือครองขนาดเล็กเท่าไร ก็ยิ่งต้องพึ่งรายได้จากภาคนอกเกษตร ซึ่งส่วนใหญ่คืองานรับจ้างเป็นสัดส่วนเพิ่มขึ้นเท่านั้น เพื่อหารายได้จุนเจือครอบครัว นั่นแสดงว่าพื้นที่ถือครองตามกฎหมาย มีผลต่อการทำการผลิตทางเกษตร

7.1.3 รายได้สุทธิทางการเกษตร รายได้ทางการเกษตรจะได้ตามฤดูกาลและจะได้มากน้อยขึ้นกับดินฟ้าอากาศซึ่งไม่คงที่ แต่ด้านรายจ่ายจะเกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ทองโรจน์ (2526 : 109) พบว่า การเกษตรเป็นการประกอบการที่มักจะขึ้นอยู่กับดินฟ้าอากาศ และฤดูกาล เช่น การผลิตข้าวในประเทศไทย จะทำการผลิตเพียงครั้งเดียว รายได้จึงเกิดขึ้นเมื่อมีการเก็บเกี่ยวข้าว ในแง่ของรายได้ของเกษตรกรเกิดขึ้นเป็นบางเดือนเท่านั้น ในด้านการจ่ายเป็นธรรมดาที่จะเกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมออยู่ทุกเดือน เมื่อเป็นเช่นนี้การขาดแคลนเงินสด สำหรับการใช้จ่ายทั้งในด้านการผลิต และการบริโภคก็จะเกิดขึ้น เดือนใดที่ขาดแคลนเงินสดเกษตรกรย่อมจะต้องการกู้ยืมเพื่อใช้จ่ายดังกล่าว ยิ่งหากปีใดแห้งแล้งหรือน้ำท่วม ก็จะได้รับผลกระทบกระเทือนในบางรายอาจจะไม่มีรายได้ทั้งปีความต้องการกู้ยืมจึงเกิดขึ้น

7.2 ปัจจัยด้านสังคม

7.2.1 อายุของลูกค้ำ อรวรรณ (2523 : บทคัดย่อ) อ่างโดยยุคต์ (2538 : 18) ได้พบผลของการวิเคราะห์ฟังก์ชันความต้องการสินเชื่อทั้งหมด ปรากฏว่า ระดับอายุของหัวหน้าครอบครัว เป็นปัจจัยที่สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงความต้องการสินเชื่อได้ดีที่สุด

7.2.2 ความรู้และประสบการณ์ของลูกค้ำในการทำการเกษตร มานิตย์ และสุพรรณิ (2536 : 11) สรุปไว้ว่า ลูกค้ำผู้มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับดินและปุ๋ยเคมี จะเปิดโอกาส หรือทางเลือกของตนเองที่จะแสวงหาชนิดพืชที่เหมาะสมกับสภาพของดินของตนเอง เพื่อที่จะผลิตให้ได้ต้นทุนที่ต่ำที่สุด

8. เครื่องมือที่ใช้วัดคุณภาพชีวิต

เครื่องมือที่ใช้ในการวัดคุณภาพชีวิต คือ เครื่องชี้วัดความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ) ทุก ๆ ปี คณะกรรมการหมู่บ้านและผู้นำกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในหมู่บ้าน เป็นผู้จัดเก็บข้อมูลจปฐ. โดยสอบถามข้อมูลเป็นรายครัวเรือน จากนั้น จึงสรุปเป็นข้อมูลรวมของหมู่บ้าน คิดคำนวณเป็นค่าร้อยละ แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำว่าบรรลุเป้าหมายหรือไม่ คุณภาพชีวิตดีที่สุด พิจารณาจากจำนวนตัวชี้วัดที่บรรลุเป้าหมายมากที่สุด ส่วนคุณภาพชีวิตที่มีปัญหามากที่สุด มีตัวชี้วัดที่ไม่บรรลุเป้าหมายมากที่สุด

ข้อมูลความจำเป็นขั้นพื้นฐาน (จปฐ) เป็นข้อมูลในระดับครัวเรือนที่แสดงความจำเป็นของคนในครัวเรือนในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตที่ได้กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำเอาไว้ ซึ่งจะช่วยให้ประชาชนสามารถทราบได้ด้วยตนเองว่าในขณะที่คุณภาพชีวิตของตนเอง ครอบคลุม และหมู่บ้านอยู่ในระดับใด มีปัญหาที่จะต้องแก้ไขในเรื่องใดบ้าง เป็นการส่งเสริมให้ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง ครอบคลุมและสังคม อันเป็นนโยบายสำคัญในการพัฒนาประเทศ

นโยบายการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) มีวัตถุประสงค์ (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน, 2540) เพื่อ

1. เสริมสร้างศักยภาพของคนทุกคนทั้งในด้านร่างกายและจิตใจ
2. พัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมให้มีความมั่นคงและเสริมสร้างความเข้มแข็ง ของครอบครัวและชุมชน
3. พัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้เจริญเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ มั่นคง และสมดุล
4. ให้มีการใช้ประโยชน์ และดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีความสมบูรณ์
5. ปรับระบบบริหารจัดการ เปิดโอกาสให้องค์กรพัฒนาเอกชน ภาคเอกชน ชุมชน และประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาประเทศมากขึ้น

สำหรับเครื่องชี้วัด จปฐ. ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (ปี 2540 - 2544) มี 8 หมวด 39 ตัวชี้วัด ดังนี้

หมวดที่ 1 สุขภาพดี (ประชาชนมีคุณภาพอนามัยดี)

1. หญิงตั้งครรภ์ได้รับการดูแลก่อนคลอดตามเกณฑ์บริการและฉีดวัคซีนครบตามเกณฑ์
2. หญิงตั้งครรภ์ได้รับการทำคลอด และดูแลหลังคลอด
3. หญิงตั้งครรภ์ได้กินอาหารอย่างเหมาะสมและเพียงพอ ซึ่งมีผลทำให้เด็กแรกเกิดมีน้ำหนักไม่ต่ำกว่า 2,500 กรัม
4. เด็กแรกเกิดได้กินนมแม่อย่างเดียวอย่างน้อย 4 เดือนแรกติดต่อกัน
5. เด็กอายุต่ำกว่า 1 ปี ได้รับการฉีดวัคซีนครบ
6. เด็กแรกเกิดถึง 5 ปี ได้กินอาหารอย่างเหมาะสมและเพียงพอตามวัย ซึ่งมีผลทำให้มีการเจริญเติบโตตามเกณฑ์มาตรฐาน
7. เด็กอายุ 6 - 15 ปี ได้กินอาหารครบถ้วนตามความต้องการของร่างกาย ซึ่งมีผลทำให้มีการเจริญเติบโตตามเกณฑ์มาตรฐาน

8. เด็กอายุ 6-12 ปี ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคครบตามตารางเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรค
9. ครว้เรือนไม่กินอาหารประเภทเนื้อสัตว์ที่ไม่ทำให้สุกด้วยความร้อน
10. ครว้เรือนมีการบริโภคเกลือไอโอดีน
11. ครว้เรือนได้กินอาหารควบคุมที่มีคุณภาพปลอดภัยและได้มาตรฐาน อย.
12. ครว้เรือนมีความรู้ในการใช้ยาที่ถูกต้องเหมาะสม

หมวดที่ 2 มีบ้านอาศัย (ประชาชนมีที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม)

13. ครว้เรือนมีที่อยู่อาศัยที่มีสภาพคงทนถาวรสามารถอยู่อาศัยต่อไปอีกอย่างน้อย 5 ปี
14. ครว้เรือนมีและใช้ส้วมถูกสุขาภิบาล
15. ครว้เรือนมีน้ำสะอาดสำหรับการบริโภคเพียงพอตลอดปี 5 ลิตรต่อคนต่อวัน
16. ครว้เรือนมีการจัดบ้านเรือนและบริเวณบ้านได้เป็นระเบียบถูกสุขลักษณะ
17. ครว้เรือนไม่ถูกรบกวนจากเสียง ความสั่นสะเทือน ฝุ่นละออง กลิ่นเหม็น หรือ

มลพิษทางอากาศ น้ำเสีย ขยะ และสารพิษ

หมวดที่ 3 ศึกษาถ่วงทั่ว (ประชาชนเข้าถึงบริการด้านการศึกษา)

18. เด็กอายุ 2 - 5 ปี ได้รับบริการเลี้ยงดูที่ถูกต้อง
19. เด็กที่มีอายุครบตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับได้เข้าเรียนภาคบังคับ
20. เด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับได้ศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา
21. เด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับและไม่ได้เรียนต่อได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีพต่าง ๆ
22. เด็กในครว้เรือนอายุ 14 - 50 ปี อ่านและเขียนภาษาไทยได้
23. ครว้เรือนได้รับข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 ครั้ง
24. ครว้เรือนมีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์

หมวดที่ 4 ครอบครัวสุขสบาย

25. คู่สมรสมีภรรยาอายุ 15 - 44 ปี ใช้บริการคุมกำเนิด
26. ครอบครัวมีความอบอุ่น
27. ครว้เรือนมีความปลอดภัยจากอุบัติเหตุ และมีการป้องกันอย่างถูกวิธี
28. ครว้เรือนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

หมวดที่ 5 รายได้มาก (ประชาชนมีการประกอบอาชีพและมีรายได้พอเพียงต่อการดำรง

ชีวิต)

29. ครว้เรือนมีการประกอบอาชีพและมีรายได้เฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 20,000 บาทต่อปี

หมวดที่ 6 อยากร่วมพัฒนา (ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาความเป็นอยู่และการกำหนดชีวิตของตนเองและชุมชน)

30. คริวเรือนเป็นสมาชิกกลุ่มที่ตั้งขึ้นในหมู่บ้าน ตำบล
31. คนในคริวเรือนไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย
32. คริวเรือนได้เข้าร่วมกิจกรรมในการบำรุงรักษาสาธารณสมบัติ

หมวดที่ 7 พาสู่คุณธรรม (ประชาชนมีการพัฒนาจิตใจของตนเองได้ดีขึ้น)

33. ครอบครัวปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง
34. คนในคริวเรือนไม่ติดสุรา
35. คนในคริวเรือนไม่ติดบุหรี่
36. คริวเรือนเข้าร่วมกิจกรรมตามประเพณี ศิลป วัฒนธรรมประจำท้องถิ่น
37. คนสูงอายุและคนพิการได้รับการดูแลจากคนในคริวเรือนหรือชุมชน

หมวดที่ 8 บำรุงสิ่งแวดล้อม (ประชาชนที่จิตสำนึกและร่วมกับอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม)

38. คริวเรือนได้ร่วมทำกิจกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
39. คริวเรือนได้ร่วมกันทำกิจกรรมการป้องกันและควบคุมสิ่งแวดล้อม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พิชิต (2530) กล่าวว่า สถาบันสินเชื่อบางแห่งมิได้ให้เงินกู้เพื่อการผลิตเท่านั้น แต่บางทีก็ให้เพื่อการบริโภคด้วย ในกรณีที่จำเป็น และคาดว่าผู้กู้จะมีรายได้เพียงพอชำระหนี้สิน เงินกู้นั้นตามกำหนดด้วย เช่น วัตถุประสงค์ของการกู้เงินระยะสั้นตามร่างข้อบังคับของธนาคารเพื่อการเก็บและสหกรณ์การเกษตร รวมทั้งข้อบังคับของสหกรณ์การเกษตร ได้กำหนดไว้ว่า การให้สินเชื่อการเกษตรจะรวมถึง ค่าใช้จ่ายของคริวเรือนตามที่จำเป็น ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการกินอยู่ ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล เป็นต้น เงินกู้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการอยู่นั้น ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานโดยตรง จึงถือว่าเป็นสินเชื่อการเกษตรด้วย

โดยทั่วไปแหล่งเงินทุนของเกษตรกรจะได้มาจาก 2 แหล่งด้วยกัน คือ เงินออมของเกษตรกรเองที่นำมาลงทุน และเงินทุนที่ได้จากการกู้ยืมจากบุคคล หรือสถาบันการเงินที่เรียกว่า “สินเชื่อ” (Credit) หรือ “เงินกู้” (วานิช, 2530 : 47) และด้วยเหตุที่ประเทศไทย ประชากรส่วน

ใหญ่มีอาชีพการเกษตรเป็นหลัก ดังนั้นสินเชื่อการเกษตร (Agricultural Credit) จึงถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นในการดำเนินธุรกิจเกษตร

พิชญ์ (2538 : 24) ได้ทำการศึกษาสภาพหนี้ (ไม่เป็นหนี้) ของเกษตรกรในรอบปีมีการเคลื่อนไหวตามฤดูกาล ซึ่งมีการเคลื่อนไหวของหนี้สินจะขึ้นอยู่กับข้อมูลรายละเอียด และปัญหาของเกษตรกรเป็นหลักจำเป็นอย่างยิ่งที่จกต้องมีข้อมูล ทั้งนี้เพื่อใช้ในการวินิจฉัยสภาพหนี้ของเกษตรกรย้อนหลัง เพื่อพัฒนาการชำระหนี้ หลังจากนั้นจึงวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่เกษตรกรมีหนี้สินเพิ่มมากขึ้น จนยากที่จะแก้ปัญหานานี้ด้วยตนเอง สาเหตุของการมีหนี้สิน (ถ้าสมมติว่าเกษตรกรชื่อสัตย์) พอจะจำแนกได้ 3 ประเภท คือ ด้านการผลิตเป็นเรื่องประสิทธิภาพในการผลิตของเกษตรกรแต่ละราย ด้านการตลาด (เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงและความไม่แน่นอน นอกเหนือการควบคุมของเกษตรกร) เป็นความผันผวนของราคา (ตกต่ำ) และการแทรกแซงของรัฐบาลอันเนื่องมาจากโครงการที่รัฐบาลส่งเสริมประสบความสำเร็จล้มเหลว ทำให้เกษตรกรมีหนี้พอกพูนขึ้นจนเกินกำลังที่จะแก้ไขได้ด้วยตนเอง

หนี้สินของเกษตรกร อาจจำแนกตามแหล่งที่มาได้เป็น 3 แหล่ง หนี้สินในระบบตลาดการเงิน (Organized Money Market) เป็นหนี้สินในตลาดการเงินที่เจ้าหน้าที่ทางการเงินของรัฐบาลที่มีอำนาจในการกำกับดูแล ได้แก่ หนี้สินของเกษตรกรที่มีกับ ธ.ก.ส. หนี้สินของเกษตรกรที่มีกับธนาคารพาณิชย์ทั่วไป หนี้สินของเกษตรกรที่มีกับสถาบันเกษตรกร สหกรณ์การเกษตร และกลุ่มเกษตรกร ตลอดจนหนี้สินของเกษตรกรที่มีกับหน่วยงานของรัฐบาล (ที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน) ส่วนหนี้สินนอกระบบตลาดการเงิน (Unorganized Money Market) เป็นหนี้สินนอกตลาดการเงิน ที่เจ้าหน้าที่ทางการเงินของรัฐบาลไม่มีอำนาจเข้าไปกำกับดูแล ได้แก่ หนี้สินของเกษตรกรที่มีกับเจ้าของโรงสี นายทุนในท้องถิ่น พ่อค้าคนกลาง ญาติพี่น้องและเพื่อนบ้าน

สุเทพ (2539) ได้ทำการศึกษาความต้องการด้านสินเชื่อประกอบอาชีพนอกรการเกษตรของเกษตรกรในอำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย พบว่า ต้องการกู้จากสหกรณ์การเกษตรวงเงินไม่เกิน 30,000 บาท โดยใช้บุคคลค้ำประกัน อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 12 ต่อปี ปัญหาด้านสินเชื่อจะเป็นปัญหาในเรื่องแหล่งเงินทุนมีน้อย ปัญหาขาดเอกสิทธิ์ในที่ดินเพื่อค้ำประกันเงินกู้ ปัญหาเรื่องอัตราดอกเบี้ยสูง ปัญหาเรื่องการชำระคืนสิ้นเกินไปนอกจากปัญหาด้านสินเชื่อแล้วยังมีปัญหาเรื่องการผลิต นอกจากนี้พบว่า สภาพการถือครองที่ดิน รายได้หลักของครัวเรือน รายได้นอกรการเกษตร ความเพียงพอของเงินทุนในการประกอบอาชีพนอกรการเกษตร แหล่งเงินทุนที่ให้สินเชื่อ และ

ประเภทอาชีพนอกการเกษตร มีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านสินเชื่อเพื่อประกอบอาชีพนอกการเกษตร

ธานี (2539) กล่าวถึงผลสรุปผลวิเคราะห์และการดำเนินการจัดเก็บข้อมูลในช่วงแผนพัฒนาแห่งชาติฉบับที่ 7 ในภาพรวมของประเทศไว้ ซึ่ง พบว่า จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นจังหวัดที่ติดอันดับคุณภาพชีวิตที่มีปัญหามากที่สุด 4 ปี ติดต่อกัน ดังนี้

ปี 2535 จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดที่คุณภาพชีวิตของประชาชนมีปัญหามากที่สุดเป็นลำดับแรก มีตัวชี้วัดที่ไม่บรรลุเป้าหมาย 34 ตัว

ปี 2536 จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดที่คุณภาพชีวิตของประชาชนมีปัญหามากที่สุดเป็นลำดับแรก มีตัวชี้วัดที่ไม่บรรลุเป้าหมาย 32 ตัว

ปี 2537 จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดที่คุณภาพชีวิตของประชาชนมีปัญหามากที่สุดเป็นลำดับแรก มีตัวชี้วัดที่ไม่บรรลุเป้าหมาย 27 ตัว

ปี 2538 จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดที่คุณภาพชีวิตของประชาชนมีปัญหามากที่สุดเป็นลำดับแรก มีตัวชี้วัดที่ไม่บรรลุเป้าหมาย 28 ตัว

วบุญฉณ์ (2542) ได้ทำการศึกษาความต้องการสินเชื่อของลูกค้าเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องในการเกษตร ของลูกค้า ช.ก.ส. ในเขตอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เพศ อายุ การศึกษา รายได้รวมในฟาร์ม รายได้รวมนอกฟาร์ม สภาพการถือครองที่ดิน หนี้เงินกู้ การติดต่อกับพนักงานสินเชื่อ ประเภทอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องในการเกษตร และประสบการณ์ประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องในการเกษตร มีความสัมพันธ์กับความต้องการสินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องในการเกษตร

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน (2540) ได้ชี้ให้เห็นถึงปัญหาและอุปสรรคในการจัดเก็บข้อมูลจำเป็นพื้นฐานในอดีตที่ผ่านมา ประกอบด้วย

1. ข้อมูลในบางจังหวัดยังมีข้อผิดพลาดไม่ตรงกับข้อเท็จจริง
2. ไม่ได้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐาน (จปฐ.1) ใช้วิธีการปรับตัวเลขจากข้อมูลในจปฐ.2 ของปีที่แล้วเพิ่มขึ้น
3. ขาดการติดตามผลการจัดเก็บข้อมูลอย่างทั่วถึง และเป็นระบบ
4. ไม่มีมาตรการจริงจัง และต่อเนื่องที่จะทำให้การจัดเก็บข้อมูลมีคุณภาพ และน่าเชื่อถือ